

УДК:33.336.71

БАНКОСТРАХУВАННЯ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

О. Б. Жарікова, кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри банківської справи та страхування
Національний університет біоресурсів і природокористування України
<https://orcid.org/0000-0002-1259-1712>
E-mail: ele0309@ukr.net

К. І. Черкесенко, студентка магістратури спеціальності «Фінанси,
банківська справа та страхування»
Національний університет біоресурсів і природокористування України
<https://orcid.org/0000-0003-1104-1417>
E-mail: ikatherine.cher.00@gmail.com

Анотація. У статті розкрито сутність сучасного банкострахування та нові виклики й перспективи розвитку в Україні. Теоретично обґрунтовано дефініцію «банкострахування» та здійснено загальну фінансово-економічну характеристику банків України. Проаналізовано нормативні показники комерційних установ та визначено основні ризики, що впливають на банківську та страхову діяльність, можливість їх нівелювання. Надано теоретико-практичні відомості щодо процесу злиття капіталів банків та страхових компаній, проведено фінансово-економічний аналіз одного з найбільших банків сучасної України – АТ «ПриватБанк», та здійснено оцінювання фінансової стійкості його страхових партнерів. Проведено дослідження ринку страхування України з визначенням можливих перспектив для співпраці з досліджуваним банком. З проведених розрахунків встановили, що можна рекомендувати ПриватБанк для знаходження нових партнерів для співпраці між провідними компаніями, такими як: AXA Insurance та Providna. Встановлено, що технології банківського страхування мають значне місце на сучасному етапі розвитку вітчизняного фінансового сегменту. Користуючись масштабною клієнтською базою та широкою мережею філій та відділень, банківські експерти очікують, що доходи від продажу страхових продуктів у 2021 р. можуть скласти до 15% від загального обсягу доходів банку, адже обсяги банківського страхування в АТ КБ «ПриватБанку» зростають достатньо високими темпами. Діяльність банків у ринкових умовах підпорядковується його загальним законам, а отже, вимагає розроблення дієздатного механізму управління фінансовою діяльністю, що спрямований на підвищення конкурентоспроможності банків. Отже, важливу роль відіграє саме здатність банківських менеджерів визначити міру фінансової стійкості власного банку, банків-конкурентів та контрагентів. Тому однією із засад подальшого стрімкого розвитку банківської системи України є пошук шляхів оптимізації фінансового стану банку.

Ключові слова: банк, банківська діяльність, банкострахування, інтеграція, механізм інтеграції, банківські установи, страхові компанії, банківський ризик, кредитування

Актуальність. На сьогодні за умови функціонування ринкової економіки всім ланкам учасників ринку фінансових послуг слід проводити поліпшення своєї діяльності та знаходити нові шляхи впровадження інновацій у свою діяльність для зміцнення своєї позиції в ніші ринку, покращення конкурентоздатності та розширення каналів збуту своєї продукції та послуг. Процес глобалізації фінансових ринків у світовій економіці трансформував відносини банків і страхових компаній. Банківська та страхова діяльність є одними з найризикованіших, тому у 70-х роках минулого століття почався процес інтеграції банківського та страхового капіталів. Взаємне проникнення банківського і страхового бізнесу останні десять років було домінуючою тенденцією на фінансовому ринку, що створило передумови розгляду і аналізу такого явища, як банкострахування. Інтеграція у формі банкострахування набула практичну реалізацію на вітчизняному ринку і має свою динаміку розвитку. Інтеграція банків та страхових компаній наразі є новим етапом у розвитку банківської та страхової систем. Вона зумовлена як розширенням діяльності та сфер впливу банків, так і бажанням збільшити кількість клієнтів, а отже і розмір прибутку, страхових компаній. У сучасний період розвитку економіки України постає необхідність у проведенні досліджень з приводу найкращого варіанту об'єднання та можливих його форм для досягнення вищенаведених цілей.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні основи банківської діяльності досліджуються у наукових працях таких вчених, як: Г. Азаренкова, А. Ачкасов, А. Єпіфанов, В. Ковальов, О. Лаврушин, В. Лагутін, І. Лютий, В. А. Поддєрьогін, С. Салига, І. Сало, Е. Стоянова [13]. Дослідженню окремих питань запобігання негативному впливу результатів кредитних операцій на сталість функціонування банку присвячено роботи О. Васюренка, С. Козьменка, А. Мещерякова, Р. Павлова [19]. На етапі становлення економічної теорії важливу роль кредиту в економіці

підкреслювали такі відомі вчені як: А. Сміт, Д. Рікардо, Й. Шумпетер, А. Пігу, Дж. М. Кейнс, які зробили значний внесок своїми дослідженнями у розвитку теорії кредиту. Віддаючи належне науковим напрацюванням вчених із цієї проблематики слід зауважити, що є потреба в її подальшому дослідженні. Це зумовлено недостатнім рівнем розроблення певних питань, оскільки стан банківського кредитування з кожним роком змінюється і постають нові проблеми, які потребують вирішення.

Метою статті є наукове обґрунтування теоретичних та практичних засад функціонування банкострахування в Україні, детальний фінансово-економічний аналіз одного з найбільших банків сучасної України АТ КБ «ПриватБанк» та оцінювання фінансової стійкості його страхових партнерів. Розробка рекомендацій щодо напрямів оптимізації процесу кредитування банківських установ в Україні та визначення можливих перспектив для співпраці з досліджуваним банком.

Матеріали і методи дослідження. Для досягнення визначеної мети застосовувався комплекс загальнонаукових методів. Методи спостереження і порівняння були використані для визначення аналізу кредитного портфелю комерційного банку. Вибірковий метод, оскільки ступінь інтеграції банків та страхових компаній носить індивідуальний характер. Тому доцільно для кожної установи буде економічно правильно використати репрезентативну вибірку із декількох компаній. Також використано метод математичної обробки динамічного ряду, оскільки це основа горизонтального та вертикального аналізу підприємства. Коефіцієнтна оцінка фінансового стану, а також дослідження операційного та фінансового важелів, графічні моделі досліджуваних явищ.

Результати дослідження та їх обговорення. Банківська система - це сукупність фінансових установ, метою яких є комплексне здійснення операцій із залучення тимчасово доступних фінансових ресурсів, збереження фізичних та юридичних осіб та розміщення накопичених ресурсів від їх імені, відповідно до терміну їх погашення та оплати відповідно до укладених договорів [27]. Банківська система організовує і служить для переміщення головного атрибута

ринку - капіталу, забезпечує його привабливість, накопичення та розповсюдження в ті сфери суспільного виробництва, де є дефіцит.

Страховання – це система економічних відносин між страхувальниками та страховиками, що включає сукупність форм і методів створення цільових фондів (страхових фондів) та їх використання для відшкодування збитків, заподіяних різними несприятливими подіями (страховими подіями) [24]. Також страховання – це система економічних відносин, що виникають із приводу купівлі-продажу страхового покриття в процесі задоволення суспільних потреб у страховому захисті [16, ст. 662]. Для більшої частини вітчизняних банків кредитний ризик є основним за важливістю, який потрібно контролювати та мінімізувати. Кредитний ризик – це ризик, за якого позичальник не може виконати свої зобов'язання перед банком. В умовах трансформації економіки ефективним методом мінімізації кредитного ризику банку може стати саме банкострахування [11, ст. 55].

Взаємодія банківського і страхового бізнесу зумовлена наявністю спільної зацікавленості в банкострахуванні. Банкам вигідне максимальне навантаження мережі їх відділень, розглушення своїх традиційних бізнес-напрямів завдяки надання клієнтам широкого спектру фінансових та страхових послуг, а також в отриманні додаткової комісійної винагороди за їх реалізацію. Співпраця з банками дає можливість страховій компанії скористатися синергічними можливостями використання загальної бази клієнтів, використання бренду або репутації банку при банкострахуванні [23] полягають у наступному:

- дослідженні структури пасивів за джерелами формування ресурсів (табл.1);
- визначенні розміру власного капіталу та його структури (табл.2);
- оцінці ступеня дотримання основних нормативів достатності капіталу (табл.3).

Дослідженні структури пасивів за джерелами формування ресурсів наведено у табл.1.

1. Структура пасивів банку АТ «ПриватБанк», млн.г рн

Стаття балансу	2016	2017	2018	2019	Відхилення	
					%	+/-
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Всього зобов'язань і капіталу, у т.ч	179833	253740	278120	309659	172.19	129826
Зобов'язання	206116	230032	246545	255033	123.73	48917
Капітал	(26283)	23708	31575	54626	148.11	80909

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

Отже, із табл. 1 видно, що ресурсна структура банку визначає тактику його дії з питань формування ресурсів. В аналізований період обсяг пасивів банку зріс на 72 % або на 129 826 млн. грн., у т.ч. за рахунок зростання обсягу зобов'язань та пасивів на 23 % та 48 % відповідно. Визначення розміру власного капіталу та його структури представлено в табл.2

2. Структура капіталу банку АТ «ПриватБанк», млн.г рн

Стаття балансу, млн..грн	2016	2017	%	2018	%	2019	%	Відхилення	
								%	+/-
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Акціонерний капітал	50695	206060	869.19	206060	652.62	206060	377.22	406.47	155365
Емісійний дохід	23	23	0.09	23	0.07	23	0.042	100	0
Внески у капітал, отримані за випущенні, але не застосованні акції	111591	-	-	-	-	-	-	-	(111591)
Резерв переоцінки приміщень	842	804	3.39	722	2.28	614	1.12	72.92	(228)
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів	521	(479)	(2.02)	(3303)	(10.46)	(1274)	(2.33)	(244.53)	(1795)
Результат від операцій з акціонером	9934	12174	51.35	12174	38.55	12174	22.28	122.54	2240
Резерв переоцінки валюти	29	27	0.11	27	0.08	27	0.049	93.1	(2)
Накопичений дефіцит	(199919)	(194902)	(822.12)	(184129)	(583.16)	(162999)	(298.39)	81.53	36920
Всього капітал	(26284)	23707	100	31574	100	54625	100	148.11	80909

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

Отже, валову частину в капіталі банку займає акціонерний капітал та результати операцій з акціонером. Але обсяг акціонерного капіталу за весь досліджуваний період завжди нівелювався значенням накопиченого дефіциту банку, який становив до 90 % його вартості. Дефіцит банку має тенденцію до зниження й у 2019 р становив лише 81 % значення недостачі коштів на 2016 р. Крім аналізу структури капіталу, важливо визначити ефективність його

використання. Аналіз відносних показників прибутковості (рентабельності) роботи банку визначається за такими формулами (1-2):

$$\text{ПрКап} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}}, \quad (1)$$

де ПрКап – прибутковість капіталу

ЧП – чистий прибуток

ВК – власний капітал

Прибутковість капіталу АТ «ПриватБанк» на 2019р = 59.8%:

$$\text{Ркв} = \frac{\text{КВ}}{\text{ВК}}, \quad (2)$$

де Ркв – розмір кредитних вкладень на 1 грн капіталу

КВ – кредитні вкладення

Розмір кредитних вкладень/1 грн на 2019р = 1.09 грн

Достатність капіталу банку визначається здатністю банку захистити інтереси своїх кредиторів та власників від незапланованих збитків, обсяг яких залежить від впливу ризиків, що виникають у результаті виконання банком активних операцій. Оцінювання достатності капіталу визначається виконанням економічних нормативів капіталу банку (табл.3) за трьома показниками, встановленими НБУ:

Н1 - регулятивний капітал банку (норматив 500 млн. грн);

Н2 - норматив адекватності регулятивного капіталу (не менше 10 %);

Н3 - норматив адекватності основного капіталу (не менше 9 %).

3. Показники достатності капіталу банку

Норматив	2016	2017	2018	2019	Відхилення	
					%	+/-
Н1, млн. грн	163180	206914	206832	206724	126.68	43544
Н2,%	2.1	13.36	17.46	14.15	673.81	12.05
Н3,%	0	0	0	7.13	-	7.13

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

Варто відмітити, що норматив Н3 вперше був розрахований банком у 2019 і свідчить про те, що регулятивний капітал покриває сукупні активи лише на 7 %, значення не відповідає нормативам, встановленим НБУ. Значення нормативу Н2 відповідає встановленим нормам починаючи з 2017 р., тобто під час процесу націоналізації банку. У діяльності банку також важливим моментом є не тільки формування ресурсів, а й їх ефективне розміщення. Тому,

одним з основних напрямів аналізу банківської діяльності є аналіз його активних операцій. Загальна сума активів - це сума всіх категорій активів за мінусом суми всіх контрактивних рахунків типу резервів під можливі збитки від кредитної діяльності та дисконт за придбаними цінними паперами.

У 4 кварталі 2020 року активи банківського сектору України зросли: загальні – на 5.7 %, а чисті – на 8.8 %. Найбільше зросли вкладення банків у депозити до 152.2 млрд грн на кінець 2019 року. Також зросли обсяги готівки в обігу, коштів в НБУ та міжбанківських кредитів. Чисті гривневі кредити суб'єктам господарювання зменшилися на 6.2 % за рік. Чисті валютні кредити зросли на 1.3% у доларовому еквіваленті за квартал, але скоротилися на 4.1 %. У той час чисті гривневі кредити фізичним особам зросли на 29.8 % за рік. Частка непрацюючих кредитів скоротилася до 48.4 % [41, ст. 1]. Структура активів банківського сектору України наведена (рис 1).

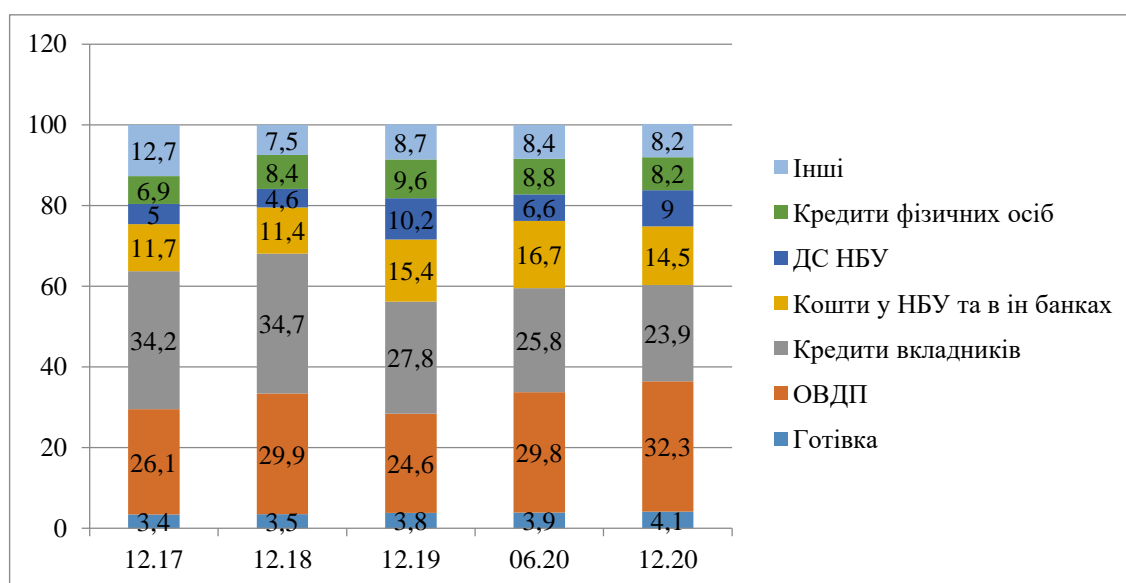

Рис. 1 Структура активної частини балансу банківського сектору за 2021 р., %

Джерело: [40]

Отже, найбільший внесок у зростання чистих активів банків зробив приріст державних цінних паперів. Зростання ОВДП забезпечило дві третини номінального річного приросту чистих активів та майже 80 % у 4 кварталі 2020. За рахунок видатків бюджету було покращено ліквідність банків та їх вкладення в депозитні сертифікати НБУ. Чисті кредити суб'єктам господарювання в національній валюті зростали після падіння в першому

півріччі внаслідок розгортання коронакризи. Проведення коефіцієнтного аналізу дає можливість оцінити стан ліквідності та платоспроможності банку, якість його кредитного портфеля, надійність банку, стан розвитку ресурсної бази та прибутковість роботи [17].

Аналіз активів банку здійснюється в такій послідовності:

вивчення динаміки зміни загальних активів, у тому числі окремих його статей (табл. 5);

аналіз структури активів банку за різними класифікаційними ознаками.

Аналіз зміни загальних активів за допомогою стандартних показників динаміки передбачає розрахунок таких із них:

1) аналіз активів банку здійснюється в такій послідовності: вивчають динаміку зміни загальних активів, у тому числі окремих його статей (табл. 4); аналізують структуру активів банку за різними класифікаційними ознаками.

4 Аналіз динаміки активів АТ «ПриватБанк», млн.грн

Стаття балансу	2016	2017	2018	2019	Відхилення	
					%	+/-
1	2	3	4	5	6	7
Грошові кошти	30159	25300	27360	45891	152.16	15732.00
Заборгованість банків	-	2903	-	27118	934.14	24215.00
Кредити та аванси клієнтам	32615	38335	50140	59544	182.57	26929.00
Інвестиційні ЦП						
- за справедливою вартістю через прибуток/збиток	-	-	86244	84680	98.19	-1564.00
- за справедливою вартістю через ін. сукупний дохід	-	-	79299	66602	83.99	-12697.00
- за амортизаційною собівартістю	-	-	14577	875	6.00	-13702.00
Поточні податкові активи	-	-	184	2257	1226.63	2073.00
Інвестиційна нерухомість	691	3648	3340	3379	489.00	2688.00
Основні засоби та НА	-	-	3843	4850	175.98	1007.00
Інші фін активи	2679	2981	2756	2228	83.17	-451.00
Інші активи	9585	8815	8899	9285	96.87	-300.00
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	8782	7069	1244	1361	15.50	-7421.00
Активи для продажу	-	117	117	-	100.00	0.00
Загальні активи	179833	253740	278120	309659	172.19	129826.00

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

2) аналіз зміни загальних активів за допомогою стандартних показників динаміки передбачає розрахунок таких із них, за такими формулами (3-5):

$$\Delta A = A_{кп} - A_{пп}, \quad (3)$$

де ΔA – абсолютний приріст активів

$A_{кп}$ – активи на кінець періоду

$A_{пп}$ – активи на початок періоду

Абсолютний приріст активів = 129826 млн.грн.

$$T_{зр} = \frac{A_{пп}}{A_{кп}}, \quad (4)$$

де $T_{зр}$ – темп зростання активів

Темп зростання активів = 172.19 %

$$T_{пр} = \frac{\Delta A}{A_{пп}}, \quad (5)$$

де $T_{пр}$ - темп приросту активів

Темп приросту активів = 72 %.

Отже, проведений аналіз динаміки активів АТ КБ «ПриватБанк» свідчить, що майно банку зросло у загальній сумі на 72 %, у т.ч. за рахунок зростання обсягу грошових коштів у порівнянні з даними 2016 р. на 52 %, кредитів клієнтам на 82 % та інвестиційної нерухомості у майже 4 рази. Разом з тим відбулося зменшення обсягів інвестиційних цінних паперів загалом на 16 % або на 152157 млн. грн., а також інших активів та інших фінансових активів відповідно на 4 % та 17 % (табл.5). Найвагомішу частину активів банку упродовж досліджуваного періоду займав обсяг грошових коштів та виданих кредитів 15 % та 19 % відповідно у 2019 р, в останні роки до них додалася сума інвестиційний цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток або ін. сукупний дохід в обсязі біля 27 % та 22 %. У 2017 р значну частку також займали інвестиції для продажу та погашення – 35 % та 14 % відповідно.

Для дослідження структури розміщення банківських ресурсів найчастіше застосовують метод групувань. Метод групування активів банку проводиться за такими ознаками:

- вид операцій;
- строк розміщення;
- ступінь ліквідності;
- ступінь ризику;

- вплив на рівень дохідності банку.

За видами операцій активи банку можна поділити на п'ять основних категорій (рис. 2). Для визначення відхилень за статтями балансу, що впливають на стійкість банку, проводиться групування статей активу балансу за спадним ступенем ліквідності активів.

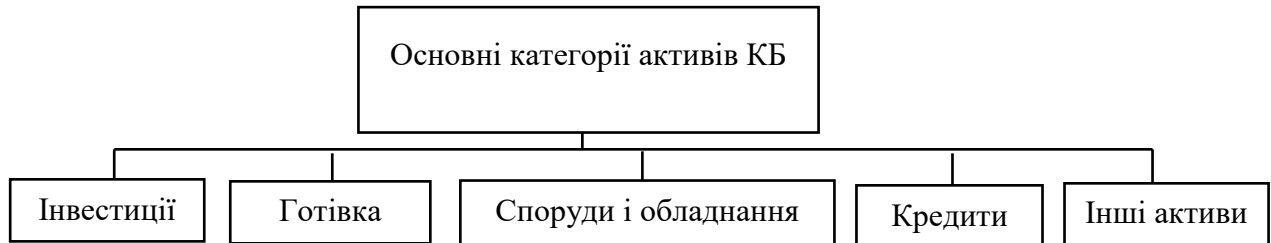

Рис. 2 Основні категорії активів банку

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

Ліквідність – це здатність банку швидко перетворювати свої активи в грошові кошти без значної втрати їх вартості з метою виконання боргових зобов'язань. За ступенем ліквідності статті активу балансу поділяють на п'ять основних груп (рис. 3). Первинні резерви - це всі касові активи, кошти на кореспондентському рахунку в НБУ. Вторинні резерви, або "некасові" - це цінні папери, які можуть бути оперативного реалізовані на грошовому ринку та перетворені в грошову форму, тобто в первинні резерви з мінімальною втратою їх вартості. Первинні та вторинні резерви формують високоліквідні активи.

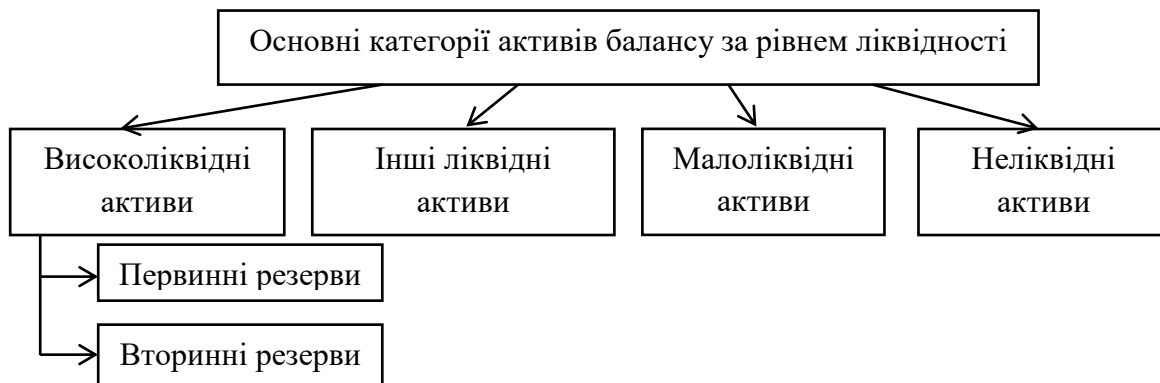

Рис. 3 Розподіл активів за ступенем ліквідності

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

Високоліквідні активи - це кошти в касі, у Національному банку України та в інших банках, цінні папери, а також активи, що можуть бути швидко проконвертовані у готівкові чи безготівкові кошти.

Малоліквідні активи – позикові активи, до погашення яких залишилося більш ніж один місяць.

Неліквідні активи – капіталізовані активи, фінансові інвестиції, у тому числі фінансові вкладення в асоційовані та дочірні компанії, дебіторська заборгованість та інші іммобілізовані кошти.

Інші ліквідні активи – надані банком кредити та інші платежі, до погашення яких залишилося не більш одного місяця.

Для аналізу активів за ступенем ліквідності, необхідно виділити частку кожної групи активів за цією ознакою в загальних активах банку. Водночас особливу увагу звертають на питому вагу абсолютно ліквідних активів у загальних та робочих активах. Питома вага абсолютно ліквідних активів у робочих активах має бути в межах 20-25 %. Коефіцієнтний/кількісний аналіз дає змогу оцінити в динаміці якість активів за такими критеріями, як дохідність, ризикованість, ліквідність, обіговість.

Дохідність активів може бути проаналізована за допомогою коефіцієнта дохідності ($K_{дох}$) формула 6:

$$K_{дох} = \frac{ДА}{А}, \quad (6)$$

де $K_{дох}$ – коефіцієнт дохідності активів;

ДА – дохідні активи;

А – активи.

$$K_{дох} = (27118 + 59544 + 84680 + 66602 + 875 + 3379) / 309659 = 78.2 \%$$

Цей коефіцієнт характеризує ділову активність банку з погляду ефективності розміщення ресурсів. У міжнародній практиці вважається, що він має бути вище 93 %, але якщо врахувати особливості розвитку українських банків, середнє значення цього коефіцієнта коливається в межах 70 %. За ступенем ризикованості якість банківських активів можна проаналізувати за допомогою коефіцієнта ризикованості активів ($K_{риз}$), формула 7:

$$K_{риз} = \frac{A_{риз}}{А}, \quad (7)$$

де $K_{риз}$ – коефіцієнт ризикованості активів;

$A_{риз}$ – активи за ризикованістю.

$$K_{риз} = (59544 + 27118) / 309659 = 42.23 \%$$

Отже, збільшення цього коефіцієнта свідчить про зростання ризикованості банківських активних операцій. Наступним кроком проводиться аналіз нормативів ліквідності та їх дотримання банком (табл. 5).

5. Нормативи ліквідності АТ «ПриватБанк»

Норматив	2017	2018	2019	Відхилення	
				%	+/-
<i>1</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
H4, %	58,59	32.47	43.46	74.18	43.46
H5,%	106,61	155	142	133.20	142
H6,%	94,95	98	100.4	105.74	5.45
LCRBB	258.67	263.6	268.26	103.71	9.59

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

Отже, банк підтримував дуже хороший запас за всіма нормативами ліквідності: норматив миттєвої ліквідності (H4) перевищував встановлену НБУ мінімальну позначку на 23.46 %, норматив поточної ліквідності (H5) – на 101.98 %, а норматив короткострокової ліквідності (H6) – на 37.74 %. Нормативи H5 та H6 банку станом на 2019 р перевищували не тільки встановлені НБУ граничні значення, але й середні значення цих нормативів по банківській системі України.

Норматив миттєвої ліквідності (H4) визначається як співвідношення високоліквідних активів до поточних зобов'язань банку. Він характеризує мінімальний обсяг високоліквідних активів, необхідний для забезпечення виконання поточних зобов'язань упродовж одного операційного дня. Нормативне значення коефіцієнта H4 повинно бути не менше 20 %.

Норматив поточної ліквідності (H5) визначається, як співвідношення активів із кінцевим строком погашення до 31 дня до зобов'язань банку з кінцевим строком погашення до 31 дня. Цей норматив характеризує мінімально необхідний обсяг активів банку для забезпечення виконання поточного обсягу зобов'язань протягом одного календарного місяця. Нормативне значення коефіцієнта H5 повинно бути не менше 40 %.

Норматив короткострокової ліквідності (H6) визначається, як співвідношення ліквідних активів до зобов'язань із кінцевим строком погашення до одного року. Він визначає мінімально необхідний обсяг активів

для забезпечення виконання своїх зобов'язань упродовж одного року. Нормативне значення коефіцієнта Нб повинно бути не менше 60 %.

Сьогодні практично кожний банк має мінімум одного або й кількох страхових партнерів. Страховий ринок України багатогранний, і власники страхових компаній формують єдину мету – підвищення ефективності страхового бізнесу, розширення клієнтської бази, розширення і стабілізацію страхового портфеля і фінансових результатів діяльності. Головними причинами підвищеної взаємної зацікавленості страховиків та банків є [18]:

- проникнення на нові ринки та забезпечення ефективного використання філіальної системи;
- можливість значно розширити клієнтську базу та обмін інформацією;
- необхідність акумулювати всі грошові потоки в одній системі;
- диверсифікація капіталу та доходу, підвищення норми прибутковості інвестиційних ресурсів;
- можливість надання повного спектра банківських і страхових послуг.

Так, АТ КБ «ПриватБанк» співпрацює з провідними страховими компаніями СК «ВУСО», СК «УНІКА» І СК «КРАЇНА» [2]. Одержати акредитацію в ПриватБанку має можливість українська страхова компанія, яка працює на ринку упродовж не менше трьох років; не має невиконаних заходів впливу Нацкомфінпослуг; її страхові премії за попередній рік перевищують 50 млн грн. Коефіцієнт збитковості СК повинен бути не менше 15 %, а сформованих страхових резервів – від 50 %. Страховик повинен буде відкрити в банку рахунок для зарахування страхових платежів і розмістити депозит терміном від шести місяців на суму від 5 млн грн за страхування ризиків фізичних осіб і 10 млн грн – за страхування ризиків юридичних осіб, а також операційних ризиків банку (майно, співробітники, відповідальність). Незмінюваний залишок на поточному рахунку має становити 500 тис. грн. [3]. Аналіз фінансового стану СК «ВУСО» за 2018 – 2019 рр. наведено у табл.6.

6. Аналіз фінансового стану СК «ВУСО», тис.грн

Показник	2018	2019	Відхилення	
			%	+/-
Усього активів	412857	636770	154.24	223913.00
Основні засоби (залишкова вартість)	23616	67485	285.76	43869.00
Запаси	530	366	69.06	-164.00
Сума дебіторської заборгованості	43161	44117	102.21	956.00
Гроші та еквіваленти	134072	273031	203.65	138959.00
Нерозподілений прибуток	21910	56227	256.63	34317.00
Власний капітал	160652	198420	123.51	37768.00
Статутний капітал	60000	60000	100.00	0.00
Довгострокові зобов'язання	208046	337744	162.34	129698.00
Поточні зобов'язання	44159	100606	227.83	56447.00
Чистий прибуток	408	37768	9256.86	37360.00

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

За аналізований період відбулося покращення фінансового стану СК зросли, це свідчить про покращення економічної стабільності компанії та збільшення обсягу вкладів, а отже, і довіри населення до неї.

Аналіз показників фінансового стану СК «ВУСО»:

Норматив платоспроможності та достатності капіталу (НПДК) – сума прийнятних активів, яка на будь-яку дату має бути не меншою величини довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень, розраховується відповідно до законодавства та визначається, як сумарна величина розділів II-IV пасиву балансу.

Встановлений державою норматив: НПЗ + К

*НПЗ = Обсяг страхових премій*0.18 = 728 400*0.18 = 131 112 тис.грн*

НЗП – нормативний запас платоспроможності

К – капітал компанії

Норматив для СК «ВУСО» = 131 112 + 198 420 = 329 532 тис.грн

Фактична сума: 438 350 тис.грн

ФЗП > НЗП, значення відповідає нормативному

Норматив ризиковості операцій – сума прийнятних активів, які відповідають вимогам диверсифікації, яка має бути не меншою нормативного обсягу активів, що визначається, як розмір страхових резервів, які розраховуються відповідно до законодавства.

До прийнятних активів відносять:

- Грошові кошти;
- Депозити фізичних осіб;
- Нерухоме майно;
- Цінні папери;
- Облігації державної позики;
- Кредити фізичним особам;
- Банківські метали;
- Здійснені інвестиції в економіку України.

Норматив для СК «ВУСО» = 351 367 тис. грн.

Фактична сума: 368 516 тис. грн

ФЗП > НЗП, значення відповідає нормативному

Норматив якості активів – сума низькоризикових активів, яка має бути не меншою нормативного обсягу активів.

*Норматив для СК «ВУСО» = 40 % страхових резервів = 0.4*80 339 = 32 135.6 тис.грн*

Фактична сума: 273 031 тис.грн

ФЗП > НЗП, значення відповідає нормативному

Аналіз фінансового стану СК «УНІКА» за 2018 – 2019 рр наведено у табл. 7.

Загалом за аналізований період активи страхової компанії зменшились на майже 30 %, що свідчить про зменшення вартості та обсягів майна СК, це відбулося, головним чином, через зменшення обсягів довгострокових фінансових інвестицій і, як наслідок, зменшення доходів від них. У цей час відбулось збільшення обсягів поточних фінансових інвестицій на 56 %, що демонструє перехід компанії на модель здійснення інвестиційної діяльності за якою поточні фінансові інвестиції є вигіднішими ніж довгострокові. Також зріс нерозподілений прибуток компанії на 34 %, а чистий прибуток знизився на 72 %, що є негативним трендом.

7. Аналіз фінансового стану СК «УНІКА», тис. грн

Показник	2018	2019	%	+/-
1	2	3	4	5
Усього активів	3374471	2432213	72.08	-942258.00
Нематеріальні активи	17307	19370	111.92	2063.00
Довгострокові фінансові інвестиції	273875	134893	49.25	-138982.00
Основні засоби (залишкова вартість)	27802	29858	107.40	2056.00
Відстрочені аквізаційні витрати	148243	144964	97.79	-3279.00
Запаси	1389	1177	84.74	-212.00
Сума дебіторської заборгованості	1105799	282668	25.56	-823131.00
Гроші та еквіваленти	89142	30387	34.09	-58755.00
Поточні фінансові інвестиції	612765	960707	156.78	347942.00
Нерозподілений прибуток	242219	326830	134.93	84611.00
Власний капітал	430785	529741	122.97	98956.00
Статутний капітал	155480	155480	100.00	0.00
Довгострокові зобов'язання	1780279	1602357	90.01	-177922.00
Поточні зобов'язання	1163407	300115	25.80	-863292.00
Чистий прибуток	88988	25151	28.26	-63837.00

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

Аналіз показників фінансового стану СК «УНІКА»:

Норматив платоспроможності та достатності капіталу (НПДК)

Норматив для СК «УНІКА» = 23 490 + 529 741 = 553 231 тис. грн

Фактична сума: 1 902 472 тис. грн

ФЗП > НЗП, значення відповідає нормативному

Норматив ризиковості операцій

Норматив для СК «УНІКА» = 1 780 279 тис. грн

Фактична сума: 1 895 897 тис. грн

ФЗП > НЗП, значення відповідає нормативному

Норматив якості

*Норматив для СК «УНІКА» = 40% страхових резервів = 0.4*1667985 = 667 194 тис. грн*

Фактична сума: 1 884 823.05 тис. грн

ФЗП > НЗП, значення відповідає нормативному

Аналіз фінансового стану СК «Країна» за 2018 – 2019 рр. наведено у табл. 8.

8. Аналіз фінансового стану СК «Країна»

Показник	2018	2019	%	+/-
Усього активів	226836	249185	109.85	22349.00
Нематеріальні активи	355	355	100.00	0.00
Основні засоби (залишкова вартість)	20718	29977	144.69	9259.00
Відстрочені аквізаційні витрати	11818	21479	181.75	9661.00
Запаси	518	454	87.64	-64.00
Сума дебіторської заборгованості	34050	47644	139.92	13594.00
Гроші та еквіваленти	74278	48304	65.03	-25974.00
Поточні фінансові інвестиції	47048	68670	145.96	21622.00
Нерозподілений прибуток	3087	1001	32.43	-2086.00
Власний капітал	109957	111708	101.59	1751.00
Статутний капітал	84985	84985	100.00	0.00
Довгострокові зобов'язання	107020	125874	117.62	18854.00
Поточні зобов'язання	9859	11603	117.69	1744.00
Чистий прибуток	468	2368	505.98	1900.00

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

За аналізований період компанія покращила свій фінансовий стан, про це свідчить збільшення обсягів майна на 10%, у т.ч. основних засобів на 44%, дебіторської заборгованості на 40%, а також суми поточних та довгострокових інвестицій на 46% та 17% відповідно, також відбулося зменшення нерозподіленого прибутку майже утричі та зростання чистого прибутку в 5 разів.

Аналіз показників фінансового стану СК «Країна»:

Норматив платоспроможності та достатності капіталу (НПДК)

Норматив для СК «Країна» = 20 769 + 111 708 = 132 477 тис. грн

Фактична сума: 137 477 тис. грн

ФЗП > НЗП, значення відповідає нормативному

Норматив ризиковості операцій

Норматив для СК «Країна» = 125 316 тис. грн.

Фактична сума: 137 865 тис. грн

ФЗП > НЗП, значення відповідає нормативному

Норматив якості активів

Норматив для СК «Країна» = 50 126.4 тис. грн

Фактична сума: 116 974 тис. грн

ФЗП > НЗП, значення відповідає нормативному

Отже, для відбору кандидатів для співпраці ПриватБанк прописав вимоги до яких відноситься термін функціонування компанії, значення її коефіцієнту ризику, обсяг страхових виплат за минулий рік та тариф СК. Максимальний тариф для страхування заставної нерухомості складе 1 %, а франшиза – не більше 2 %, з КАСКО – 9 % і 3 % відповідно (і 15 % – франшиза з викрадення), для страхування особистого майна позичальників – 1,5 % і 3 %. Банк також детально розписав тарифи за різними ризиками для різних транспортних засобів і категорій майна. Всі компанії мають дотримуватися критеріїв виставлених законодавством України та керівництвом ПриватБанку. Компанії, з якими ведеться співпраця на 2019 рік, мали задовільні результати діяльності.

Згідно з проведеним аналізом фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк» та наведеною інформацією вище можна зробити висновок, що поняття «фінансовий стан» банку є невідривним із «фінансова стійкість». За даними на 2019 рік АТ КБ «ПриватБанк» відповідає встановленим нормативам НБУ. На основі результатів стрес-тестування Приватбанку, яке щорічно проводиться НБУ, було виявлено, що бізнес-модель, яка була затверджена правлінням банку та реалізується нині, є життєздатною, банк має найбільший прибуток поміж українських банків і є стійким до майбутніх криз. ПриватБанк має і далі формування буферу консервації капіталу – до початку 2021 він має сягнути 1.25%, а також сформувати буфер системної важливості.

За результатами проведеного аналізу бізнес-порталу Mind складено рейтинг (табл. 9) страхових компаній, у якому проаналізовано діяльність 34 найбільших учасників ринку за 2018 рік, бізнес-модель яких має ознаки «ринкової діяльності», включає такі індикатори: боргове навантаження, рівень страхових виплат, динаміка зібраних премій і капіталу, фінансова стійкість компанії.

27 з 34 оцінених страховиків мають рейтинг в три і більше «зірки», що є нормальним показником і свідчить про задовільну платоспроможність страхових компаній. Лідером рейтингу стала «АХА Страхування», яка була придбана у 2017 р. канадським фінансовим холдингом Fair Fax. Разом з АХА

високий рейтинг отримали «Княжа», «Універсальна», «Уніка» та дві українські – «Інго Україна» й «Арсенал Страхування». Також хороший рейтинг – 4 «зірки» – отримали «Просто страхування», «СГ ТАС» та «Вусо». За даними Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг, сумарний обсяг валових страхових премій за 2019 рік становив 57.45 млрд грн, що на 16.3 % більше, ніж у 2018-му. Чисті страхові премії становили 39.59 млрд.грн. Водночас питома вага чистих страхових премій у валових преміях досягла у 2019 році 68,9 %, що на 1 % менше, ніж у 2018. Це пояснюється зменшенням обсягу чистих у 2019 та зростання валових страхових премій. З таблиці видно, що провідними страховими компаніями у 2019 р. стали дві з трьох партнерів АТ КБ «ПриватБанк», а саме СК «Уніка» та СК «Країна». Страхова компанія «Вусо» стала однією з найбільших компаній по страхуванню КАСКО, туризму та з обсягів проданих полісів онлайн.

9. Провідні компанії на українському ринку страхових послуг

Назва страхової компанії	Страхові платежі у 2018, млн. грн	Страхові платежі у 2019, млн. грн	Приріст за 2019 рік, %	Рівень виплат, %
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Провідна	354.44	400,1	11,5	69,2
Уніка	226.43	387,2	71	76,5
Нафтогазстрах	252.33	249	-1,34	71,3
АХА Страхування	205.49	224,7	9,35	71,7
ІНГО Україна	133.57	187,1	40,47	71,7
Альфа Страхування	124.67	177,9	42,74	101,0
УСГ	95.99	131,8	37,3	81,6
PZU Україна	151.22	131,5	-15	55,8
Країна	131.00	125,6	-4,3	70,0
СГ ТАС	58.18	85,3	46,62	74,6

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

Також страховики за 2019 рік істотно наростили активи й резерви на 10.7 і 18 % відповідно (рис. 4).

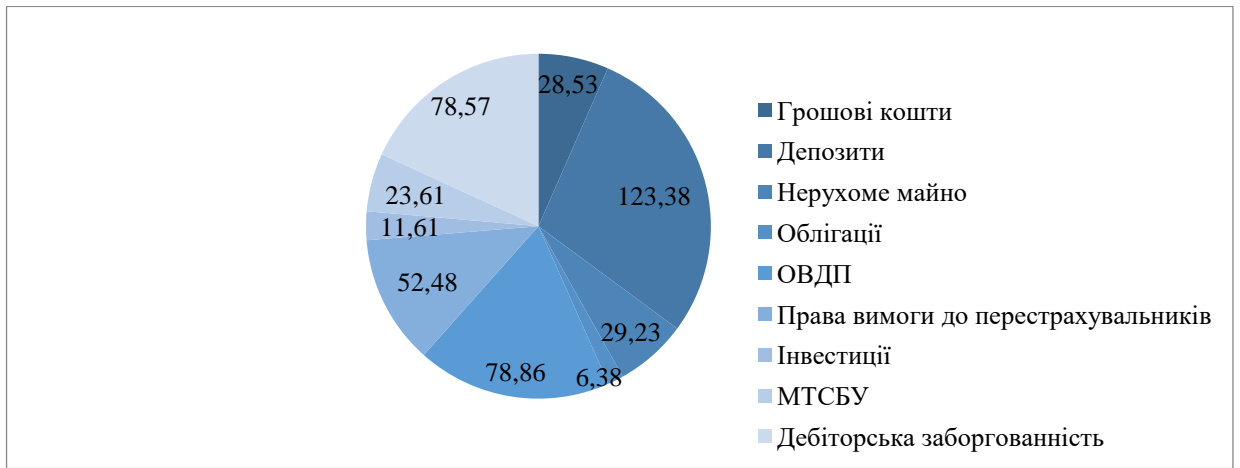

Рис. 4 Загальні активи страхових компаній України у 2019 р., млрд. грн
Джерело: [40]

У 2019 році найбільшу частку в загальному обсязі активів компаній на українському страховому ринку становили депозити, тобто депозити фізичних осіб, інвестиції компаній в ОВДП, а також дебіторська заборгованість від перестраховальників. За результатами здійснених розрахунків можна рекомендувати АТ КБ «ПриватБанк» для нових партнерів для співпраці між провідними компаніями, такими як: AXA Insurance та Providna. Найбільш адаптованими з точки зору реалізації ризик-менеджменту є підходи, присвячені специфічним ризикам. В них відображена не тільки класифікація ризиків і методи управління ними, але і методи вимірювання. Недоліком класифікацій, присвячених ризикам є те, що вони не відображають повного переліку небезпек, які загрожують різним сегментам бізнесу, фокусуючись лише на його певних частинах. Незважаючи на наявність на сьогодні систем ризик-менеджменту, усе ж вони не забезпечують повною мірою ефективний захист страховика від різного виду фінансових загроз.

Сьогодні є безліч можливостей та форм об'єднання страхової компанії та банку. Однак найбільш перспективними є ті форми взаємодії між фінансовими посередниками, які дозволяють їх повну інтеграцію. До таких форм належить модель фінансового супермаркету. Основною метою фінансового супермаркету є максимізація задоволеності споживачів через прискорення та сприяння наданню широкого спектру фінансових послуг в одному місці. Фінансовий супермаркет (рис. 5) – це орієнтована на клієнта бізнес-модель, яка є інтегрованим каналом доступу споживачів до фінансових

послуг [22]. Фінансовий супермаркет – це універсальний фінансовий посередник, який здатний надати клієнтам повний спектр фінансових послуг. Однак за реальних економічних умов пакет послуг, який пропонує фінансовий супермаркет, дещо звужується. Основними її компонентами, які мають стабільний попит на ринку, є банківська справа, страхування та інвестиції.

Додавання інших компонентів фінансового супермаркету визначається відповідно до:

- законодавчих меж, що регулюють фінансову діяльність;
- наявного та потенційного попиту на фінансові продукти;
- рівня розвитку фінансового ринку в країні загалом та деяких його сегментів. [21]

До наведеного раніше визначення фінансового супермаркету на сьогоднішній день наближається і «ПриватБанк». Головною особливістю цього явища є те, що на основі та в рамках потужного банку був заснований банківсько-страховий бізнес, також банк активно співпрацює з клієнтами в он-лайн режимі, що значно розширює можливий спектр надання фінансових, а й інших видів послуг [30]. Так, на рисунку 5 представлена модель фінансового супермаркету розроблена автором на основі власних досліджень на базі комерційного банку АТ КБ «ПриватБанк».

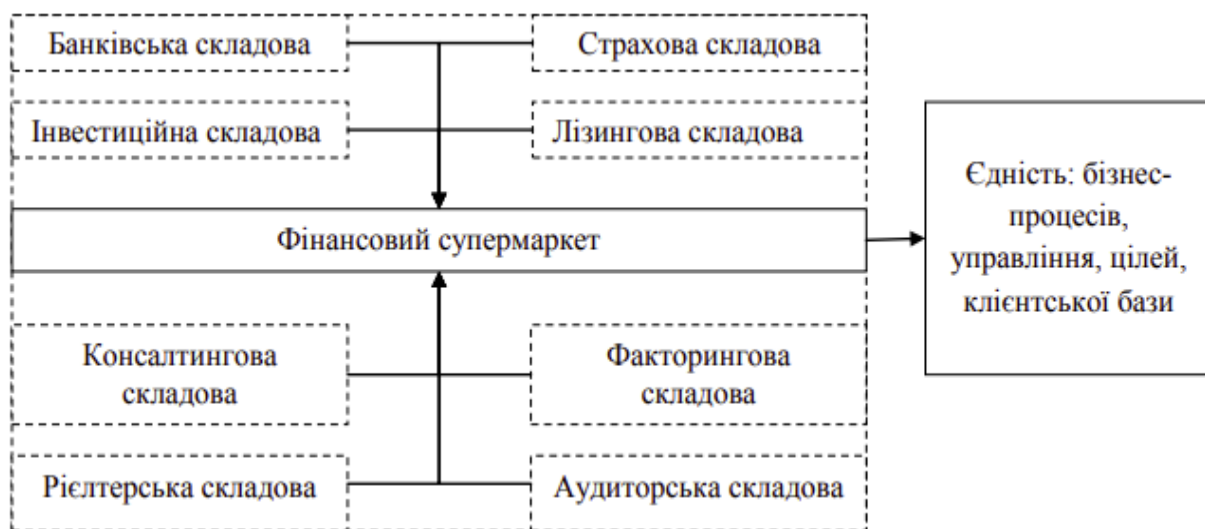

Рис 5 Модель фінансового супермаркету

Джерело: складено авторами на основі власних досліджень

Отже, на прикладі АТ КБ «ПриватБанку» можна зробити висновок, що технології банківського страхування мають значне місце на сучасному етапі розвитку вітчизняного фінансового сегменту. Користуючись масштабною клієнтською базою та широкою мережею філій та відділень, банківські експерти очікують, що доходи від продажу страхових продуктів у 2021 р. можуть скласти до 15% від загального обсягу доходів банку, адже обсяги банківського страхування в АТ КБ «ПриватБанк» зростають достатньо високими темпами. Діяльність банків в ринкових умовах підпорядковується його загальним законам, а отже, вимагає розроблення дієздатного механізму управління фінансовою діяльністю, що спрямований на підвищення конкурентоспроможності банків. Важливу роль відіграє саме здатність банківських менеджерів визначити міру фінансової стійкості власного банку, банків-конкурентів та контрагентів. Тому однією із засад подальшого стрімкого розвитку банківської системи України є пошук шляхів оптимізації фінансового стану банків.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010 р. № 2411-VI URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
2. Розпорядження національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових від 13.02.2014 № 484 «Про затвердження Вимог щодо регулярного проведення стрес-тестування страховиками та розкриття інформації щодо ключових ризиків та результатів проведених стрес-тестів»
3. Концепція реалізації державної політики у сфері інформування та налагодження комунікації з громадськістю з актуальних питань європейської інтеграції України на період до 2017 року URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/168-2013-%D1%80>.
4. Convergence in the Financial Services Industry. Prof. dr. L.A.A. Van den Berghe, Dr. K. Verweire, S.W.M. Carchon, 1999. pg. 94 URL: <http://www.oecd.org/finance/insurance/1915267.pdf>
5. Аванесова Н. Е. Bancassurance як форма співпраці страхових компаній та банківських установ. URL: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/vestnik>
6. Герасимович А. М., Алексеєнко М. Д., Парасій-Вергуненко І. М. та ін. Аналіз банківської діяльності : підручник / за ред. А. М. Герасимовича. К. : КНЕУ, 2004. 599 с.
7. Булатова Е. В. Развитие межрегионального сотрудничества как основы интеграции. Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечение иностранных инвестиций: региональный аспект. Сборник научных трудов. Донецк: ДонНУ, 2004. С. 120-123.
8. Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія. / за ред. Т.Г. Васильціва. Львів: Ліга-Прес, 2012. 386 с.
9. Васильчишин О. Б. Фінансова безпека банківської системи України: філософські детермінанти : моногр. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 358 с.

10. Васюренко О. В., Волохата Н. О. «Економічний аналіз діяльності комерційних банків»: Навчальний посібник. К: Знання, 2006. 311 с.
11. Волкова В.В., Волкова Н.І. Банкостраховання як сучасний метод мінімізації кредитного ризику банку УДК [336.71]+[368], Електронний журнал «Фінанси, облік, банки» № 1 (21), 2016
12. Гайдукевич Т. Б. Функціонування та взаємодія банківських та небанківських фінансових інститутів в Україні. Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль. 2017.
13. Давиденко Н.М. Концептуальна модель оцінки фінансового стану банківських установ. Актуальні проблеми економіки. 2006. №9. С. 30 – 37
14. Дорошенко, Н., Загорська, Д., & Суй, І. Ризики страхової компанії: класифікація та методи аналізу. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна», 2018 (94), 82-89.
15. Єрмошенко А. М. Механізм інтеграції страхових компаній з банками у системі взаємодії учасників фінансового ринку. БІЗНЕС ІНФОРМ. 2012. № 6. С. 152-155.
16. Журавин С. Г. Корпоративное управление: слов.-справ. М.: Анкил, 2009. 920 с.
17. Зінковська Я.В. Актуальні аспекти управління капіталом комерційного банку. 2012
18. Зубарев В. Банк і страхування: «за» і «проти». Вісник НБУ. 2004. Листопад. с.32-38
19. Реверчук С.К., Сива Т.В., Кубів С.І., Вовчак О.Д. Історія страхування: підручник / за ред. С.К. Реверчука. К.: Знання, 2005. 213 с.
20. Кльоба Л. Г. Фінансовий супермаркет – інноваційна модель розвитку комерційного банку. Вісник НУЛП. Проблеми економіки та управління. 2012. № 725. С. 103–110.
21. Кремень В. М. Особливості використання концепції “bancassurance” у діяльності фінансових конгломератів. Економічний простір. 2008. 20. с. 99–106.
22. Кубів С. Всі види фінансових послуг – в основному офісі. Кредобізнес. 2006. № 2. С. 4-7.
23. Огляд ринку Bancassurance: стратегічний напрямок розвитку страхового ринку України, форіншурер, 2017. URL: <https://forinsurer.com/public/04/11/21/1762>
24. Новикова М. В., Свиридович М. С. Фінансовий супермаркет як форма інтеграції банків і страхових компаній. Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. 2014. №38
25. Неівестна О. В., Шишов В. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану банків України URL: <http://www.securities.usmdi.org/?p=22&n=42&s=401>
26. Основы банковской деятельности / Под ред. Тагирбекова К.Р. М.: «Инфра-М», 2001. 720 с.
27. Пікус Р. В., Нестерова Д. С. Фінансовий супермаркет як форма інтеграції банків і страхових компаній. Теоретичні та прикладні питання економіки. 2012. Т. 1, Випуск 27. С. 181– 187.
28. Потапенко Е. Г., Кулапов В. Л. Теоретические основы правовой интеграции: моногр. М. Юрлитинформ. 2011. 184 с.
29. Приказюк Н. В., Білокінь Л. О. Теоретичне упорядкування методів та інструментів фінансового ризик-менеджменту страхових компаній. Економічний аналіз: зб.наук. праць. Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. Том 27. № 1. С. 139-149.
30. Руденко В. ПриватБанк застрахує клієнтів по-новому. Журнал Financial Club. 2017.
31. Ситник Н.С., Самбірська О.Р. Фінансова безпека банку як основа його стійкості. Регіональна економіка та управління. 2019. №4 (26). с. 100-103.
32. Соловей Н.В. Взаємодія страхових компаній та комерційних банків// URL: 296-1141-1-PB.pdf

33. Слюсар А., Бочкаръов А. Bancassurance як фінансовий продукт і бізнес. Фінансовий ринок України. 2006. № 3. С. 21–22.
34. Страхування: підручник / за ред.: В.Д. Базилевича . К.: Знання, 2008. 1019 с.
35. Ткаченко Н. Детермінанти розвитку банківськострахової моделі комплексного обслуговування споживачів фінансових послуг. Електронний журнал «Світ фінансів» №4, 2015
36. Угрин Л. Інтеграційні процеси: міжнародний аспект. Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки, 2002. Вип. 4. С. 256- 264.
37. Фостяк В. В. Особливості побудови механізму управління капіталом банків. Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2011. № 2. С. 184–189.
38. Фостяк В. В. Шляхи підвищення капіталізації банків України
39. Шелест І. Підстрахуй себе. Кому потрібна страховка та як її вигідніше оформити. Журнал НВ шопінг. 2020.
40. Огляд банківського сектору за лютий 2021 р. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2021-02.pdf?v=4
41. Огляд банківського сектору за 2020 р. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2020-02.pdf?v=4

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky» vid 01.07.2010 r. № 2411-VI. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17> [in Ukrainian].
2. Rozporiadzhennia natsionalnoi komisii, shcho zdiisniue derzhavne rehuliuвання u sferi rynkiv finansovykh vid 13.02.2014 № 484 «Pro zatverdzhennia Vymoh shchodo rehuliarного provedennia stres-testuvannia strakhovykamy ta rozkryttia informatsii shchodo kliuchovykh ryzykiv ta rezultativ provedenykh stres-testiv» [in Ukrainian].
3. Kontseptsiiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi informuvannia ta nalahodzhennia komunikatsii z hromadskistiu z aktualnykh pytan yevropeiskoi intehratsii Ukrainy na period do 2017 roku. Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/168-2013-%D1%80> [in Ukrainian].
4. Van den Berghe L.A.A., Verweire K., Carchon S.W.M. (1999). Convergence in the Financial Services Industry, 94. Retrieved from: <http://www.oecd.org/finance/insurance/1915267.pdf>.
5. Avanesova N.E. (2018). Bancassurance yak forma spivpratsi strakhovykh kompanii ta bankivskykh ustanov. Retrieved from: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/vestnik> [in Ukrainian].
6. Herasymovych A. M., Alekseenko M. D., Parasii-Verhunencko I. M. (Ed) (2004). Analiz bankivskoi diialnosti. K. : KNEU [in Ukrainian].
7. Bulatova E. V. (2004). Razvitie mezhregionalnogo sotrudnichestva kak osnovy integracii. Problemy razvitiya vneshneekonomicheskikh svyazey i privlechenie inostrannykh investitsij: regionalnyj aspekt. Sbornik nauchnykh trudov. Doneck: DonNU. 120-123 [in Russian].
8. Vasylytsiv T. H., Voloshyn V. I., Boikevych O. R., Karkavchuk V. V. (Eds) (2012). Finansovo-ekonomichna bezpeka pidpriemstv Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zabezpechennia: monohrafiia. Lviv: Liha-Pres [in Ukrainian].
9. Vasylychshyn O. B. (Ed). (2017) Finansova bezpeka bankivskoi systemy Ukrainy: filosofski determinanty : monohr. Ternopil: TNEU [in Ukrainian]
10. Vasiurenko O.V., Volokhata N.O. (2006). Ekonomichniy analiz diialnosti komertsiiynykh bankiv: Navchalnyi posibnyk. K: Znannia [in Ukrainian].
11. Volkova V.V., Volkova N.I. (2016) Bankostrakhuvannia yak suchasnyi metod minimizatsii kredytnoho ryzyku banku. Elektronnyi zhurnal «Finansy, oblik, banky» 1, (21) . Retrieved from: [in Ukrainian].
12. Haidukevych T.B. (2017) Funktsionuvannia ta vzaiemodiia bankivskykh ta nebankivskykh finansovykh instytutiv v Ukraini. Ternopilskiy natsionalnyi ekonomichniy universytet. Ternopil. [in Ukrainian].

13. Davydenko N.M. (2006) Kontseptualna model otsinky finansovoho stanu bankivskykh ustanov. Aktualni problemy ekonomiky, 9, 30 – 37 [in Ukrainian].
14. Doroshenko, N., Zahorska, D., & Sui, I. (2018). Ryzky strakhovoi kompanii: klasyfikatsiia ta metody analizu. Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu imeni V. N. Karazina seriia «Ekonomichna», (94), 82-89 [in Ukrainian].
15. Yermoshenko A. M. (2012). Mekhanizm intehtratsii strakhovykh kompanii z bankamy u systemi vzaiemodii uchashnykiv finansovoho rynku. BIZNES INFORM, 6, 152-155 [in Ukrainian].
16. Zhuravin S.H. (2009). Korporativnoe upravlenye: slov.-sprav. M.: Ankyl, 920 . [in Russian]
17. Zinkovska Ya.V., (2012) UDK 336.713, Aktualni aspekty upravlinnia kapitalom komertsiiinoho banku.
18. Zubariev V. (2004). Bank i strakhuvannia: «za» i «proty». Visnyk NBU. Lystopad, 32-38 [in Ukrainian].
19. Reverchuk S.K., Syva T.V., Kubiv S.I., Vovchak O.D. (Ed). (2005). Istoriia strakhuvannia: pidruchnyk. K.: Znannia, 213 [in Ukrainian].
20. Kloba L. H. (2012). Finansovyi supermarket – innovatsiina model rozvytku komertsiiinoho banku. Visnyk NULP. Problemy ekonomiky ta upravlinnia. 725, 103–110 [in Ukrainian].
21. Kremen V. M. (2008). Osoblyvosti vykorystannia kontseptsii “bancassurance” u diialnosti finansovykh konhlomerativ. Ekonomichnyi prostir, 20, 99–106 [in Ukrainian].
22. Kubiv S. (2006). Vsi vydy finansovykh posluh – v osnovnomu ofisi. Kredobiznes. 2, 4-7 [in Ukrainian].
23. Ohliad rynku Bancassurance: stratehichnyi napriamok rozvytku strakhovoho rynku Ukrainy, forinsurer. (2017). Retrieved from: <https://forinsurer.com/public/04/11/21/1762>.
24. Novyкова M.V., Svyrydovych M.S., (2014). Finansovyi supermarket yak forma intehtratsii bankiv i strakhovykh kompanii. Problemy pidvyshchennia efektyvnosti infrastruktury, 38 [in Ukrainian].
25. Niezviestna O. V., Shyshov V. Otsinka ta shliakhy pokrashchennia finansovoho stanu bankiv Ukrainy. Retrieved from: <http://www.securities.usmdi.org/?p=22&n=42&s=401> [in Ukrainian].
26. Tagirbekov K.R. (Ed.). (2001). Osnovy bankovskoj deyatelnosti. M.: «Ynfra-M» [in Russian].
27. Pikus R. V. (2012). Finansovyi supermarket yak forma intehtratsii bankiv i strakhovykh kompanii. Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky, 27, 181 – 187 [in Ukrainian].
28. Potapenko E. H., Kulapov V. L. (2011). Teoretycheskie osnovy pravovoj integratsii : monohr. M. : YUrlytynform [in Russian].
29. Prykaziuk N. V. (2017). Teoretychne uporiadkuvannia metodiv ta instrumentiv finansovoho ryzyk-menedzhmentu strakhovykh kompanii. Ekonomichnyi analiz: zb.nauk. prats. Ternopilskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet. Ternopil: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr Ternopilskoho natsionalnogo ekonomichnogo universytetu «Ekonomichna dumka», 27 (1), 139-149 [in Ukrainian].
30. Rudenko V. (2017). PryvatBank zastrakhuie kliientiv po-novomu. Zhurnal Financial Club [in Ukrainian].
31. Sytnyk N. S., Sambirska O. R. (2019) Finansova bezpeka banku yak osnova yoho stiikosti. Rehionalna ekonomika ta upravlinnia. 4 (26), 100-103 [in Ukrainian].
32. Solovei N.V. Vzaiemodiia strakhovykh kompanii ta komertsiiinykh bankiv. Retrieved from: 296-1141-1-PB.pdf [in Ukrainian].
33. Sliusar A. (2006).Bancassurance yak finansovyi produkt i biznes. Finansovyi rynek Ukrainy. 3, 21–22 [in Ukrainian].
34. Strakhuvannia. (2008). K.: Znannia [in Ukrainian].
35. Tkachenko N. (2015). Determinanty rozvytku bankivskostrakhovoi modeli kompleksnogo obsluhovuvannia spozhyvachiv finansovykh posluh. Elektronnyi zhurnal «Svit finansiv», 4. Retrieved from <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/903> [in Ukrainian].

36. Uhryn L. (2002). Intehratsiini protsesy: mizhnarodnyi aspekt. Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: filosofski nauky. 4, 256- 264 [in Ukrainian].
37. Fostiak V. V. (2011). Osoblyvosti pobudovy mekhanizmu upravlinnia kapitalom bankiv. Visnyk Universytetu bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy. 2, 184 – 189 [in Ukrainian].
38. Fostiak V.V. Shliakhy pidvyshchennia kapitalizatsii bankiv ukrainy
39. Shelest Iryna (2020). Pidstrakhui sebe. Komu potribna strakhovka ta yak yii vyhidnishe oformyty. Zhurnal NV shopinh.?????? [in Ukrainian].
40. Ohliad bankivskoho sektoru za liutyi 2021 r. Retrieved from: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2021-02.pdf?v=4[in Ukrainian].
41. Ohliad bankivskoho sektoru za 2020 r. Retrieved from: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2020-02.pdf?v=4 [in Ukrainian].

BANK INSURANCE: NEW CHALLENGES AND DEVELOPMENT PROSPECTS IN UKRAINE

Zharikova O., Cherkesenko K.

Abstract. *The article reveals the essence of modern bank insurance and new challenges and prospects for development in Ukraine. The definition of "bank insurance" is theoretically substantiated and the general financial and economic characteristics of Ukrainian banks are realized. The normative indicators of commercial institutions are analyzed and the main risks affecting banking and insurance activities and the possibility of their leveling are identified. Theoretical and practical information on the process of merging the capital of banks and insurance companies, financial and economic analysis of one of the largest banks in modern Ukraine - JSC "PrivatBank", and assessed the financial stability of its insurance partners. A study of the insurance market of Ukraine with the definition of possible prospects for cooperation with the studied bank. From the calculations, it was found that PrivatBank can be recommended to find new partners for cooperation between leading companies such as AXA Insurance and Providna. It is established that banking insurance technologies have a significant place at the present stage of development of the domestic financial segment. Using a large customer base and a wide network of branches and outlets, banking experts expect that revenues from the sale of insurance products in 2021 may amount to 15% of total bank revenues, as the volume of bank insurance in "PrivatBank" is growing quite rapidly. The activity of banks in market conditions is subject to its general laws, and therefore requires the development of a viable mechanism for managing financial activities, aimed at increasing the competitiveness of banks. Thus, the ability of bank managers to determine the degree of financial stability of their own bank, competing banks and counterparties plays an important role. Therefore, one of the principles of further rapid development of the banking system of Ukraine is the search for ways to optimize the financial condition of the bank.*

Keywords: *bank, banking activity, bank insurance, integration, integration mechanism, banking institutions, insurance companies, banking risk, crediting.*